

Ochrana osobnosti podle občanského zákoníku a podle tiskového zákona

Formulace „sdělení obsahující skutková tvrzení“ a „pravdu zkreslující tvrzení“, obsažená v tiskovém zákoně nejsou totožná s formulací, upravující ochranu osobnosti v občanském zákoníku. Formulace v občanském zákoníku jsou

Formulace „sdělení obsahující skutková tvrzení“ a „pravdu zkreslující tvrzení“, obsažená v tiskovém zákoně nejsou totožná s formulací, upravující ochranu osobnosti v občanském zákoníku. Formulace v občanském zákoníku jsou širší a rozdíl mezi nimi, znějící v neprospěch tiskového zákona nelze ani nahradit či doplnit širším výkladem pojmu „sdělení“ a „tvrzení“ tak, že jsou jimi míněny i obrazové snímky a fotografie.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 28 Cdo 1969/2002, ze dne 19.2.2003)

Nejvyšší soud rozhodl o dovolání T., společnosti s ručením omezeným, zastoupené advokátem, proti rozsudku Vrchního soudu v Praze z 12.3.2002, sp.zn. 1 Co 221/2001, vydanému v právní věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp.zn. 32 C 127/2000 (žalobce T., s.r.o., zastoupeného advokátem, proti žalované akciové společnosti M., zastoupené advokátkou, o uveřejnění odpovědi), tak, že dovolání zamítl.

Z odůvodnění :

O žalobě žalující společnosti s ručením omezeným T., podané soudu dne 23.10.2000, rozhodl Městský soud v Praze rozsudkem z 26.3.2001, čj. 32 C 127/2000-36. Žalované akciové společnosti M. bylo uloženo uveřejnit do tří dnů od právní moci rozsudku v deníku M. f. D. odpověď ve znění: „Odpověď T., s.r.o.: V celostátním vydání M. f. D. 27.8.2000 byla v záhlaví titulní strany uveřejněna fotografie novorozeneckého inkubátoru I., vyráběného českou firmou T., s.r.o. Tato fotografie byla nechtěně, prostřednictvím doprovodného textu, dána do přímé souvislosti s tragickou nehodou inkubátoru v j. nemocnici, popsanou v článku „Zkrat zažehl oheň v inkubátoru“, uvedeného na str. 6 téhož vydání. Fotografie byla uveřejněna bez vědomí firmy T., s.r.o., a zejména bez souvislosti zveřejněného výrobku s popsanou nehodou“. Byl však rozsudkem uvedeného soudu zamítnut žalobní návrh, aby v této odpovědi bylo uvedeno také: „Dle zjištěných skutečností jihlavská nemocnice nevlastní ani jeden inkubátor Inka a tedy prokazatelně nehoda nebyla způsobena tímto zveřejněným výrobkem“. Žalované akciové společnosti bylo uloženo zaplatit žalující společnosti s ručením omezeným náhradu nákladů řízení 8.087,20 Kč do 15 dnů od právní moci rozsudku.

V odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně bylo uvedeno, že podle názoru tohoto soudu je uveřejnění odpovědi ve smyslu ustanovení § 10 odst. 1 zákona č. 46/2000 Sb. na místě nejen v případě uveřejnění slovního sdělení, ale také v případě uveřejnění fotografie, obsahující spolu s komentářem k této fotografii tvrzení dotýkající se cti, důstojnosti nebo soukromí určité fyzické osoby

anebo jména či dobré pověsti určité právnické osoby. Tak tomu bylo i v daném případě uveřejnění fotografie inkubátoru „I.“, který je pro svůj vzhled, nezaměnitelný s výrobky jiných výrobců, s doprovodným textem, zpochybňujícím bezpečnost tohoto inkubátoru, a následně s odkazem na článek, popisující tragickou nehodu inkubátoru v j. nemocnici, takže došlo objektivně k zásahu do dobrého jména a pověsti právnické osoby žalobce. Proto soud prvního stupně žalobě žalobce vyhověl co do podstatného znění navržené odpovědi s výjimkou věty požadované odpovědi nad rámec skutkového sdělení, daného právě uveřejněným článkem, nadpisem i fotografií inkubátoru. Žalobci byla přiznána i náhrada nákladů řízení.

O odvolání žalované akciové společnosti M. proti uvedenému rozsudku soudu prvního stupně rozhodl Vrchní soud v Praze rozsudkem z 12.3.2002, sp.zn. 1 Co 221/2001. Tímto rozsudkem odvolacího soudu byl rozsudek soudu prvního stupně změněn tak, že žaloba žalující společnosti s ručením omezeným byla zamítnuta a bylo jí uloženo zaplatit žalované akciové společnosti na náhradu nákladů řízení 4.300,- Kč do tří dnů od právní moci rozsudku a v téže lhůtě i náhradu nákladů odvolacího řízení částkou 8.350,- Kč.

V odůvodnění svého rozsudku odvolací soud poukazoval na ustanovení § 10 odst. 2 tiskového zákona, podle něhož se musí odpověď na sdělení, uveřejněné v tisku, omezit na skutkové tvrzení, kterým se uveřejněné tvrzení uvádí na pravou míru nebo neúplné či jinak pravdu zkreslující tvrzení doplňuje či zpřesňuje. Odpověď musí být přiměřená rozsahu napadeného sdělení a je-li toto sdělení napadáno jen zčásti, pak této části, a z odpovědi musí být patrné, kdo ji činí.

Odvolací soud vycházel ze skutkových zjištění učiněných soudem prvního stupně, avšak neztotožnil se s jeho právním názorem. Základním předpokladem k uplatnění práva na odpověď v periodickém tisku je uveřejnění skutkových tvrzení, která se dotýkají cti, důstojnosti nebo dobré pověsti dotčené osoby, jakož i sdělení, které obsahuje skutkové tvrzení, týkající se soukromí dotčené osoby. Vzhledem k tomu, že pojmy sdělení, jehož obsahem je skutkové tvrzení, ani skutkové tvrzení, tiskový zákon blíže nevymezuje, je třeba za skutkové tvrzení pokládat vyjádření o skutkové podstatě nebo postupu, které se vyznačuje objektivním vztahem mezi projevem a realitou, a jejich pravdivost, úplnost a přesnost lze prokázat dokazováním. Podle názoru odvolacího soudu není sdělením, obsahujícím skutkové tvrzení, ve smyslu tiskového zákona obrazový snímek. Nebyly tu proto v daném případě splněny předpoklady pro uložení povinnosti vydavateli uveřejnit odpověď podle ustanovení § 10 odst. 1 zákona č. [46/2000](#) Sb. Proto odvolací soud změnil rozsudek soudu prvního stupně podle ustanovení § 220 občanského soudního řádu tak, že žaloba žalující společnosti s ručením omezeným byla zamítnuta.

O nákladech řízení rozhodl odvolací soud s poukazem na ustanovení § 142 odst. 1 a § 224 odst. 1 občanského soudního řádu.

Rozsudek odvolacího soudu byl doručen advokátu, který žalující společnost v řízení zastupoval, dne 6.5.2002, a dovolání bylo ze strany této společnosti na poště předáno k doručení Nejvyššímu soudu dne 16.7.2002, tedy ve lhůtě a způsobem uvedenými v ustanovení § 240 odst. 1 a 2 občanského soudního řádu (ve znění uveřejněném se změnami a doplňky pod č. [69/2001](#) Sb.).

Dovolatelka navrhovala, aby dovolací soud zrušil rozsudek odvolacího soudu a aby věc byla vrácena k

dalšímu řízení. Co do přípustnosti svého dovolání dovolatelka poukazovala na to, že její dovolání směřuje proti rozsudku odvolacího soudu, jímž byl změněn rozsudek soudu prvního stupně ve věci. Jako dovolací důvod uplatňovala, že rozsudek odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci.

Dovolatelka vyslovovala své přesvědčení, že v řízení bylo prokázáno, že dne 27.9.2000 bylo v deníku M. f. D. uveřejněno sdělení, které se dotklo jména a dobré pověsti žalobce jako právnické osoby. Podle názoru dovolatelky „za sdělení nelze považovat pouze samotný text článku, ale sdělením je vše, co je vnímáno, tedy nejen text článku, ale i zveřejnění fotografie jasně identifikovatelného žalobcova výrobku v tisku s odkazem na článek s názvem Jsou inkubátory nebezpečné?“. Bylo tedy vnímáno veřejností, že požár uváděný v tomto článku vznikl v inkubátoru vyráběném žalující společností, tedy jako sdělení minimálně zkreslující pravdu a ovlivňující hodnotu žalující společnosti a její postavení na trhu. Odpověď, která tu má být uveřejněna, není omluvou, ani přiměřeným zadostiučiněním, ale uvedením nesprávného skutkového tvrzení na pravou míru, způsobem uvedeným v zákoně, který byl přijat právě proto, aby upravil zvláštní povinnost vydavatelů. Názor odvolacího soudu, že žalobce může uplatnit svou ochranu podle ustanovení § 19b občanského zákoníku, nemůže být na překážku vyčerpání práva na uveřejnění odpovědi. Restriktivní výklad pojmu „skutkové tvrzení“, podaný odvolacím soudem, je v rozporu s lidským smyslovým vnímáním.

Při posuzování tohoto dovolání vycházel dovolací soud z ustanovení dvanácté části, hlavy první, bodu 1 zákona č. [30/2000](#) Sb., podle něhož platí tento zákona, jímž byl změněn a doplněn občanský soudní řád, i pro řízení zahájené přede dnem účinnosti tohoto zákona (tj. před 1.1.2001), není-li v tomto zákoně stanoveno jinak (jako např. v bodech 15 a 17 uvedených přechodných ustanovení zákona č. [30/2000](#) Sb.).

Dovolání tu bylo přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. a/ občanského soudního řádu, protože směřovalo proti rozsudku odvolacího soudu, jímž bylo změněno rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé.

Dovolávající se společnost s ručením omezeným uplatňovala jako dovolací důvod, že rozsudek odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci (§ 241a odst. 2 písm. b/ občanského soudního řádu).

Nesprávné právní posouzení věci může spočívat buď v tom, že soud posoudí projednávanou právní věc podle nesprávného předpisu anebo si použitý právní předpis nesprávně vyloží (viz z rozhodnutí uveřejněného pod č. 3/1998 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, vydávané Nejvyšším soudem, text na str. 13 /45/).

V daném případě odvolací soud posoudil projednávanou právní věc podle ustanovení § 10 zákona č. [46/2000](#) Sb., které se na tuto právní věc nepochybně vztahuje a účastníci řízení na ně také v průběhu řízení poukazovali. V dovolacím řízení bylo třeba ještě posoudit, zda si odvolací soud toto ustanovení také správně vyložil.

Podle ustanovení § 10 odst. 1 zákona č. [46/2000](#) Sb. (tiskového zákona) bylo-li v periodickém tisku uveřejněno sdělení, obsahující skutková tvrzení, které se dotýká cti, důstojnosti nebo soukromí určité fyzické osoby anebo jména nebo dobré pověsti určité právnické osoby, má tato osoba právo

požadovat na vydavateli uveřejnění odpovědi. Podle ustanovení § 10 odst. 2 zákona č. [46/2000](#) Sb. se odpověď musí omezit pouze na skutkové tvrzení, kterým se tvrzení ve smyslu ustanovení § 10 odst. 1 uvedeného zákona uvádí na pravou míru, nebo neúplné či jinak pravdu zkreslující tvrzení doplňuje nebo zpřesňuje.

Žalobce v daném případě spatřoval sdělení, dotýkající se jeho jména a dobré pověsti (srov. § 10 odst. 1 zákona č. [46/2000](#) Sb.) v tiskovině vydávané žalovanou akciovou společností, v otištění fotografie inkubátoru I., vyráběného žalující společností, s titulkem, který odkazoval na článek „Zkrat zažehl oheň v inkubátoru“, který byl otištěn na jiné (následující) straně vydání téhož deníku; článek informoval o tragické nehodě inkubátoru v j. nemocnici.

Odvolací soud ve svém rozsudku z 12.3.2002 (sp.zn. 1 Co 221/2001 Vrchního soudu v Praze) argumentoval tím, že tu nedošlo v deníku, vydávaném žalovanou společností, k uveřejnění skutkového tvrzení, jež by se dotýkalo cti, důstojnosti nebo dobré pověsti žalující společnosti s ručením omezeným a jež by bylo nepravdivé, neúplné a zkreslující. Nedošlo tu, podle názoru odvolacího soudu, k vyjádření o skutkové podstatě nebo postupu, jež se vyznačují objektivním vztahem mezi projevem a realitou. Sdělením obsahujícím skutkové tvrzení, ve smyslu tiskového zákona není, podle názoru odvolacího soudu, obrazový snímek. Neshledal proto odvolací soud předpoklady pro uložení povinnosti vydavateli žalobkyni označeného deníku uveřejnit odpověď podle ustanovení § 10 odst. 1 zákona č. [46/2000](#) Sb.

Při posuzování toho, zda rozsudek odvolacího soudu spočívá či nespočívá na nesprávném právním posouzení věci, dovolací soud konstatoval, že odvolací soud posoudil projednávanou právní věc podle ustanovení právního předpisu, který se na věc nepochybně vztahoval. Výklad ustanovení § 10 odst. 1 a 2 zákona č. [46/2000](#) Sb., který podal odvolací soud v daném případě, vychází ze slovního znění tohoto ustanovení (srov. pojmy „sdělení obsahující skutková tvrzení“ a „pravdu zkreslující tvrzení“). Zákon č. [46/2000](#) Sb. ve svých ustanoveních užívá jmenovitě pojmy sdělení a tvrzení; neobsahuje ve srovnání s občanským zákoníkem a jeho ustanoveními o ochraně osobností pojmy „projevy“ a naproti tomu „obrazové snímky“. Tento rozdíl ve slovním znění ustanovení uváděných norem nelze přesvědčivě nahradit či doplnit širším výkladem pojmu „sdělení“ a „tvrzení“ tak, že jimi jsou míněny i obrazové snímky a fotografie.

Nedospěl proto dovolací soud k závěru, že by rozhodnutí odvolacího soudu, proti němuž směřuje dovolání dovolatelky, spočívalo na nesprávném právním posouzení věci ve smyslu ustanovení § 241a odst. 2 písm. b/ občanského soudního řádu.

Přikročil proto dovolací soud k zamítnutí dovolání dovolatelky podle ustanovení § 243b odst. 2 občanského soudního řádu.

Další články:

- [Exekuce](#)
- [Započtení](#)
- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správa společné věci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vylučovací žaloba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Promlčení, insolvence](#)
- [Nepřiměřená délka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výše výživného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)